

Napredek v tovarni žice v Alipašinem mostu

To je mlada tovarna. Nima niti 300 delavcev. Pa vendar znaša bruto proizvod 2 milijardi. Žeblice in vlečeno žico so začeli izdelovati leta 1950 in 1951 s stroji, ki so jih dobili na posodo iz Ze-

nice. Kmalu so se modernizirali, dobili so nove stroje. Proizvodnja, ki je leta 1951 dosegala komaj 4000, znaša sedaj blizu 10.000 ton končnih izdelkov.

Produktivnost so podvojili

Ta tovarna ima svoje posebne značilnosti. Nikdar ni imela težav s prodajo blaga. Res je, da je za žico in žeblice neprestano veliko povpraševanje, toda tudi kakovost je imela svoj vpliv. Proizvodnja je neprestano rasla. Njena linija se v vseh petih letih ni nehala vzpenjati. Ne zato ali ne samo zato, ker je rastle število delavcev, temveč v prvi vrsti zato, ker se je večala delovna produktivnost. V začetku ni mogel izdelati posamezni delavec niti 20 ton blaga. Predlani je izdelal 44, leta 1955 pa blizu 48 ton. Če produktivnost posameznika v letu 1951 označimo z indeksom 100, tedaj znaša leta 1952 — 122, leta 1953 — 182, leta 1954 — 195, leta 1955 pa znaša indeks že 214.

Modernizacijo so izvršili z last-

nimi sredstvi. »Naša skupnost« je že omenila izjavo direktorja te tovarne, da je kolektiv ob razdelitvi dobička naletel pri bivšem ljudskem odboru mesta Sarajeva na popolno razumevanje. Sredstva, ki so jih tako dobili, so koristno uporabili. Iz sklada, ki jim je ostal za samostojno razpolaganje, so izdali za lastne investicije 75%, 20% so porabili za objekte družbenega standarda, 5% pa za higiensko tehnično zaščito. Kolektiv je dobil največje priznanje za sanitetne naprave in higiensko-tehnične pogoje dela. Relativno visok odstotek dobička, ki so ga potrošili v te namene, se jim je bogato poplačal, ter so nesreče pri delu in boleznih manjše kakor v katerem koli drugem podjetju na področju Sarajeva.

Stalne cene

Dobiček je neprestano rastle, cene pa se niso že dve leti dvignile niti za 1%. Kolektiv se drži dogovorjenih cen žice, sam si pa prizadeva, da cen žeblice ne povečuje. To ni lahko delo. Od 31. decembra 1953 do danes so cene surovin in pomožnega materiala neprestano rastle. Žica, ki jo tovarna dobiva kot osnovno surovino z Jesenic in iz izvoza, je v začetku stala 76,8 din za kilogram, potem pa je stalno rastle. Ambalaža je porasla od 13 na 30, pa tudi na 35.000 din za kubik, prevoz se je pa toliko podražil, da je samo razlika 1,3-krat večja kakor skupni plačni sklad, ki obremenjuje enoto proizvoda. Davek je v začetku znašal 7%, pozneje 12%, sedaj pa znaša za žico 20%, medtem ko

se je za žeblice znižal od 30 na 20 odstotkov.

Tak položaj, to se pravi neprestane spremembe cen, je zahteval od kolektiva in od organov delavskega samoupravljanja neprestane napore za iskanje novih skrivnih rezerv, da ne bi bila ogrožena prodajna cena izdelkov. Tovarna je bila zavezana, da drži ceno žice, ki jo je dosegla 31. decembra 1953. leta, toda podjetje si je prizadevalo, da obdrži tudi ceno žeblice, ker je imelo pred očmi perspektivo stabilizacije in bolj dolgoročno politiko prodaje. Izhod so videli v povečanju delovne produktivnosti in zmanjšanju proizvodnih stroškov. Zato je dobiček neprestano rastle, čeprav se je dobiček na enoto proizvoda neprestano znižal.

Nov položaj

Podražitev surovin in pomožnega materiala so lahko vse do nedavna premagovali z napori, da bi obdržali ceno žice in žeblice. Ko pa je bila tovarna prisiljena, da kupuje žico samo iz Svetozareva, kar se je zgodilo v četrtem tromesečju 1955, se je kolektiv znašel pred nerešljivo nalogo. Cena je sedaj s prevozom porasla od 76,8 na 103 din in bo izguba pri vsakem kilogramu žice kljub vsem naporom

znašala nad 5 dinarjev. Res je, da bodo zaslužili zaradi zmanjšanja davka na žeblice 10 din pri kilogramu, toda tovarna izdela trikrat več žice kakor pa žeblice in zato ne bodo mogli kriti skupne izgube.

Več predlogov je, kako naj bi ta položaj ublažili. Tako predlagajo, naj bi bila tovarna oproščena plačevanja davka na žico, ali pa naj bi ji dovolili, da cene minimalno zviša. Izhod bi bil tudi, da bi ji zagotovili stalno količino surovin po prejšnjih cenah.

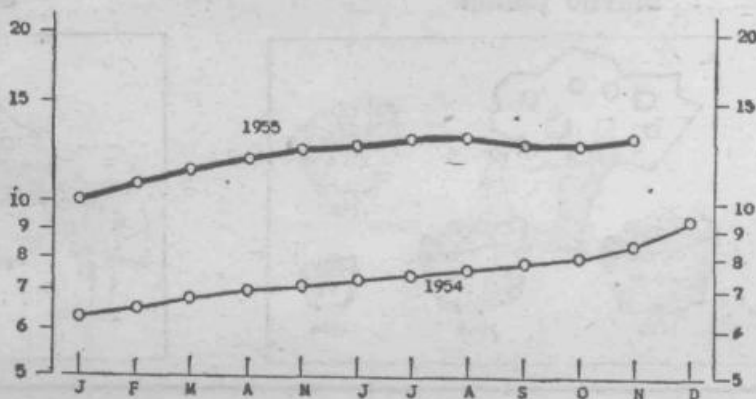
Se ena rešitev je, ki je leta 1955 kolektivu nadomestila del izgube. V četrtem tromesečju je tovarna dobila dovoljenje, da izvozi 580 ton žeblice. Posrečilo se ji je izvoziti 500 ton in po zaslugi raznih predpisov o izvozu, je pri

tem zaslužila 65 milijonov dinarjev ali 130 dinarjev na vsak kilogram. No, to pa je samo začasen izhod.

Ivica Bodnaruk

(Pripomba uredništva: Prav sedaj pristojni zvezni organi proučujejo možnost, kako bi rešili ta problem. Preprosta oprostitve davka na žico bi rodila nekatere druge probleme. Tako bi se na primer zaradi ukinitve davka oprostila tudi nekatera druga podjetja, ki ga plačajo v mnogo višjih zneskih, ni pa nikakega razloga, da bi jih oprostili tega davka. Menijo, da so vendarle možnosti, da se ta stvar v kratkem reši tako ali drugače. Ko bo prišlo do rešitve, jo bo uredništvo objavilo.)

V milijardah dinarjev HHRANILNE VLOGE V milijardah dinarjev

V novembru leta 1955 so začele hranilne vloge ponovno rasti v vseh ljudskih republikah, potem ko so se v razdobju avgust—oktober nekoliko znižale ali pa so kolebale (glej o tem poročila v »Naši skupnosti« št. 5 in št. 7 iz leta 1955 na strani 5).

Hranilne vloge so se v novembru leta 1955 dvignile za 323 milijonov din ali za 2,5% v primerjavi s stanjem dne 31. oktobra istega leta. Tako so dosegle vsoto

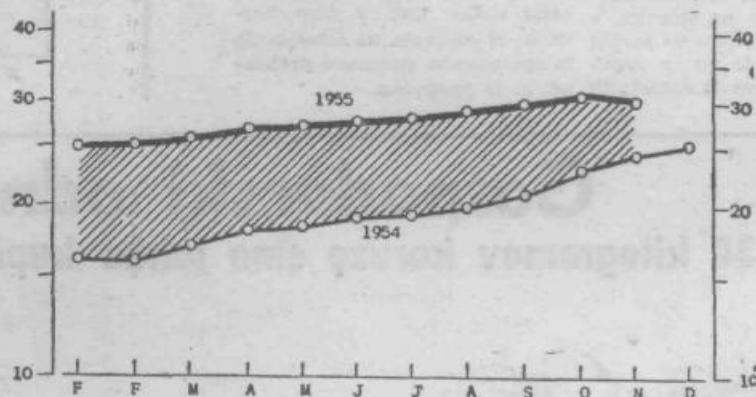
13.079 milijonov, to je svoj najvišji znesek od osvoboditve do danes. V primerjavi s stanjem z dne 31. novembra leta 1954 so se hranilne vloge dvignile za 4541 milijonov din ali za 53,2%.

Res pa je, da je dvig hranilnih vlog v novembru še znatno nižji od povprečnega mesečnega dviga v prvem polletju leta 1955.

Tabela kaže, da je dvig hranilnih vlog v novembru leta 1955 za vso Jugoslavijo za 40,9%

manjši od povprečnega mesečnega dviga v prvem polletju istega leta. Dvig hranilnih vlog v novembru 1955 ni v nobeni republikah dosegel povprečja iz prvega polletja. Najbolj pod povprečjem sta LR Srbija (58,2%) in LR Hrvatska (38,3%). V drugih republikah je dvig hranilnih vlog v novembru bližji povprečju iz prvega polletja leta 1955 in znaša dve tretjini tega povprečja.

V milijardah dinarjev POTROŠNIŠKA POSOJILA V milijardah dinarjev

Ob koncu novembra leta 1955 iz meseca v mesec. Le v januarju je znašala skupna vsota (stanje) potrošniških kreditov (v bankah in trgovski mreži) približno 30,2 milijarde din, kar je za okoli 0,5 milijarde din manj kakor ob koncu prejšnjega meseca. To zmanjšanje je nastalo zato, ker je bilo v tem mesecu odobrenih na račun prej odobrenih kreditov, kakor je bilo v tem mesecu odobrenih novih potrošniških kreditov. Stanje potrošniških kreditov na dan 30. novembra 1955 je za 5,8 milijarde ali za 24 odstotkov višje kakor v istem mesecu leta 1954.

V razdobju februar—oktober 1955 so potrošniški krediti rasli

ju in novembru smo zaznamovali majhno zmanjšanje.

V prvih 11 mesecih leta 1955 so se potrošniki obilno posluževali potrošniških kreditov in je znesek na novo odobrenih kreditov v primerjavi s istim razdobjem prejšnjega leta za 5.222 milijonov din ali za 18% višji. V istem razdobju leta 1955 pa so v še večji meri porasla odplačila potrošniških kreditov v primerjavi s prejšnjim letom, in to za 43% (8936 milijonov din ali za 43% v primerjavi s prejšnjim letom, in to za 43% v pristanovo odobrenimi krediti v prvih 11 mesecih leta 1955 je imel onjega leta.

za posledico, da se je kljub temu, da je bilo v tem letu odobrenih novih potrošniških kreditov več kakor v istem razdobju prejšnjega leta, ipni znesek (stanje) potrošniških kreditov manj povečal kakor v letu 1954. V prvih 11 mesecih leta 1955 se je namreč skupni znesek potrošniških kreditov povečal za 8591 milijonov din ali za 54%, v istem času leta 1955 pa za 4877 milijonov din ali za 19%. Tako je porast skupnega zneska potrošniških kreditov (stanje) v prvih 11 mesecih leta 1955 manjši za 3714 milijonov din ali za 43% v primerjavi s istim razdobjem prejš-

NAROČNIKOM »NAŠE SKUPNOSTI«

Ker je nekaterim naročnikom s 1. januarjem potekla naročnina, jih prosimo, naj jo v najkrajšem času obnovijo, da bodo lahko redno prejeli vse številke »Naše skupnosti«.

Naročnina za »Našo skupnost« znaša:

— za vse leto 250 dinarjev

— za pol leta 125 dinarjev

Naročnino pošiljajte na naš tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljana št. 60-KB-5-Z-367 s posebno oznako: »za „Našo skupnost“«.

UREDNIŠKI ODBOR IN DOPISNIŠTVO ZA SLOVENIJO
Ljubljana, ul. Toneta Tomšiča 9/II., telefon 21-605

UPRAVA ZA SLOVENIJO:
Ljubljana, ul. Toneta Tomšiča 5/II., p. predal 29, tel. 21-832